

Nr 37.

Ankom till Riksdagens kansli den 16 april 1912 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning af väckt motion om ävägbringande af utredning och förslag angående utsträckning af giltighetsområdet för lagen om fosterbarns vård den 6 juni 1902.

Närvarande: herrar Widén, Håkanson, Söderbergh, Stärner, Bergendahl, Alexanderson, Trana, Gezelius, Rogberg, Pettersson i Södertälje, Olsson i Broberg, Olsson i See, Pettersson i Bjälbo, Igel, Persson i Norrköping och Cederborg.

Uti en inom Första kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 51, har herr *Hallberg* hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t efter undersökning och utredning ville taga under öfvervägande, huruvida icke giltighetsområdet för lagen om fosterbarns vård den 6 juni 1902 bör utsträckas att omfatta alla barn, som fostras hos andra än föräldrar, styfföräldrar, far- eller morföräldrar eller laga förmyndare och icke fyllt 7 år, dock så att tillsynsmyndigheten må kunna fritaga fosterföräldrar från skyldigheten att underkasta sig lagens bestämmelser, om särskilda omständigheter därtill föreligga, samt att Kungl. Maj:t därefter ville för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen må föranleda.

Till stöd härför har motionären anført följande:

»Genom tillkomsten af lagen om fosterbarns vård den 6 juni 1902 åstadkoms en mera effektiv tillsyn öfver sådana barn än som tillförene kunnat utöfvas. Det torde kunna sägas, att lagen i stort sedt verkat tillfredsställande, och att väsentliga missförhållanden undanröjts. Emellertid hafva förekommit fall af upprörande vanvård af fosterbarn, inför

hvilka vederbörande tillsynsmyndighet icke ägt befogenhet att inskrida och hvilka synts bero af att lagens tillämplighetsområde ej varit nog vidsträckt. Detta gäller bestämmelsen i 1:a § därom att lagen endast afser barn, som *mot ersättning* fostras af andra. Genom nämnda bestämmelse möjliggöres, att den tillsyn, lagen afser bereda, undandrages fosterbarn, angående hvilka det af barnafostraren uppgifves, att ersättning för vården ej betingats eller utgår, ehuru detta verkligen är förhållandet. En vanlig företeelse härutinnan är, att barnafostraren emottager ett visst belopp såsom godtgörelse en gång för alla för barnets vård, ett förhållande som uppenbarligen kan utgöra en mäktig frestelse för en samvetslös barnafostrare att i ekonomiskt syfte vanvårda barnet. Gentemot barnafostrarens uppgift att barnet mottagits utan ersättning åligger det tillsynsmyndigheten att förebringa bevisning om motsatsen, en bevisning, som är mycket svår för att icke säga omöjlig att åvägbringa. Anmärkta lagbestämmelse har förty medfört, att fosterbarn, för hvilka enligt uppgift ersättning icke utgått, utsatts för påfallande vanvård, utan att myndighet kunnat inskrida i annat fall än då vanvården varit att hänföra till sådan misshandel, som fallit under allmänt åtal.

Vid lagens antagande förelåg förslag om att lagen skulle afse äfven barn, för hvilkas vård ersättning icke äger rum, men mot en dylik utvidgning invändes, att densamma skulle afskräcka välsinnade fosterföräldrar, hvilka önska mottaga fosterbarn utan godtgörelse. Om än nämnda skäl icke kan fränkännas en viss betydelse, synes det dock böra komma under öfvervägande, huruvida icke berörda hänsyn måste träda tillbaka gentemot de missförhållanden, som inskränkningen kan medföra. För öfrigt torde betänkligheten mot den ifrågasatta utvidgningen kunna häfvas genom en bestämmelse, att barnafostrare, sedan han gjort behörig anmälan om att han mottagit barn för fostran, må kunna fritagas från skyldigheten att underkasta sig tillsyn enligt lagen, om hänsyn till förvärf finnes ligga utom bevekelsegrunden för barnets upptagande.

En lagändring i angifna syftet torde emellertid böra föregås af utredning och undersökning angående omfattningen af de missförhållanden, som jag påpekat».

Utskottets
yttrande.

I skrifvelse den 3 mars 1908 anhöll Riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte låta snarast möjligt företaga en revision af lagen om fosterbarns vård samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill revisionen gäfvade anledning. I skrifvelsen framhöll Riksdagen bland annat,

att den gällande lagens tillämplighetsområde vore i olika hänseenden för snävt tilltaget, samt anförde beträffande lagen i detta hänseende bland annat:

»Den afser nämligen endast barn, som mot ersättning fostras hos andra än sina föräldrar, styfföräldrar, far- eller morföräldrar eller laga förmyndare och icke fyllt sju år. För frågan, huruvida vanvård föreligger eller ej, kan det dock ingalunda vara afgörande, om vården lämnas mot eller utan godtgörelse. Med skäl synes jämväl kunna ifrågasättas, huruvida icke fosterbarn, som vårdas hos styfföräldrar eller hos förmyndare, böra komma i åtnjutande af det skydd, ifrågavarande lag är afsedd att bereda. Den stadgade åldersgränsen af sju år torde i hvarje fall vara för låg.

Det synes Riksdagen, som om de olägenheter, hvilka i vissa fall skulle kunna befaras af lagens utsträckning i antydda hänseenden, måste anses väl uppvägas af samhällets mäktiga intresse af barnens bevarande åt samhället.»

Med anledning af denna Riksdagens skrifvelse uppdrog Kungl. Maj:t den 12 juni 1908 åt den för utarbetande af förslag till förändrad lagstiftning angående fattigvården och lösdrifvares behandling m. m. den 21 juni 1907 tillsatta kommittén att verkställa den i Riksdagens nämnda skrifvelse begärda revisionen.

Sedermera har genom nådig remiss den 16 juni 1911 till samma kommitté — för att tagas i öfvervägande vid fullgörande af det kommittén förut meddelade uppdrag — öfverlämnats en af det den 28—31 mars 1911 hållna Svenska Fattigvårdsförbundets första barnavårdsmöte gjord underdånig framställning äfvensom mötets därvid fogade resolutioner, i hvilka — jämte det däri det önskemålet uttalats, att revisionen af fosterbarnslagen snarast möjligt måtte komma till stånd — bland annat särskildt framhållits önskvärdheten af att i lagstiftningen lämnades bestämda föreskrifter, som tryggade barnens rätt till god vård i sådana fall, då de bortlämnades för all framtid till fosterföräldrar »mot en summa i ett för allt».

Af det sagda framgår att frågan, huruvida icke lagen om fosterbarns vård må kunna vinna sådan utsträckt tillämpning, som motionären påyrkat, är föremål för öfvervägande i samband med den pågående revisionen af berörda lag.

Vid sådant förhållande och då, enligt hvad utskottet inhämtat, förslag till lagbestämmelser rörande detta och därmed sammanhängande ämnen inom en nära framtid lärer vara att förvänta, synes utskottet skäl ej föreligga för Riksdagen att nu aflåta skrifvelse i ämnet.

Utskottet får sålunda hemställa,

att förevarande motion ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 april 1912.

På lagutskottets vägnar:

JOHAN WIDÉN.
